

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
seminarju (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Kaže li Slovincem seliti se v Bosno in Hercegovino!

Prostemu kmetškemu ljudstvu se huda godi povsod v Evropi, kder je nesrečni, brezverski liberalizem zavlada. Preveliki davki, silne vojaške dolžnosti, drage uprave, posebno pa še dolгови, obresti in oderuhi zraven slabih letin in slabe cene pridelkom rušijo in pokončavajo ta čestiti, imenitni, številni stan. Vsled tega zapuščajo tropama Evropo in se selijo v novi svet nove očetnjave, nove sreče, boljše bodočnosti iskat. Tudi pri nas v Avstriji se tako godi. Veliko tisoč jih je uže v Ameriko odšlo. Akopram je svet pri nas dovolj, še preveč naljuden, vendar je gосто izseljevanje velika škoda zapuščenosti državi, najbolj pa zapuščenemu narodu, ki se tako preveč slabi. Zato so vsi slovenski naši listi začeli svetovati, naj bi slovenski ljudje namesto v Ameriko se rajši selili v Bosno in Hercegovino, kder stanuje soroden nam srbsko-hrvatski narod, kder je pa neizmerno veliko najlepše, najrodovitnejše zemlje prazne. To tem bolje, ker ste ti deželi sedaj naši in ker vlada sama izseljencev vabi ter jim ponuja sledeče dovolj dobre pogoje: „1. Vlada obeta priseljencem podporo za zidanje hiše, škedenjev in hlevov. 2. Zemljo dá vlada na upanje; še le čez nekaj let, kedar si že malo pomorejo, začeli bodo priseljenci vsako leto nekaj plačevati za posestvo, tako dolgo, da ga izplačajo. To plačilo pa ne bo veliko, ker bodo le toliko plačali za svet, kolikor je zdaj cenjen, znano pa je, da ima zdaj zemljišče v Bosni nizko ceno. 3. Pašnike dobodo priseljenci iz početka zastonj v porabo; še le čez nekaj let bodo začeli nekoliko najemščine plačevati od pašnikov. 4. Les za zidanje pohišva dá država zastonj. 5. Če hoče cela vas priseljencev zidati cerkev ali šolo, dobi les zastonj. 6. Priseljenci so davka 10 let prosti. Le če bi kdo svoje posestvo prodal, in bi novi gospodar ne prišel v Bosno, ampak posestvo v najem dajal, ali neobdelano ležati pustil, potem se tako posestvo davku podvrže.

„Kakor je videti, so pogoji prav ugodni. Ker dobi priseljenec v Bosni zemljišče in pašnike na upanje, ker mu država pomaga pohišvo postaviti, zato ni treba druga, ko zdravih rok in kakih 200 gld. denarja, pa vsak lahko posestnik v Bosni postane. Z nevoljo smo slišali, da bi vlada najrajši prav dosti Nemcev doli privabila, in tako se bo čisto slovanska dežela počasi ponemčila. Ne samo iz tega, ampak še iz drugih vzrokov bi mi radi videli, da bi se revni Slovenci v Bosno izselili. Čeravno nam je žal za vsakega rojaka, vendar bi mi vsakemu Slovincu privoščili, da si svoje stanje zboljša. Zdaj mu je Bosna odprta; če le nekaj goldinarjev vkup spravi, da se z najpotrebnejšim orodjem in drugimi stvarmi preskrbi, postane lahko posestnik v Bosni, in če bo priden, je lahko v nekaj letih premožen kmet. Saj Slovinc je že znan kot marljiv in dober delavec; trden je pa tudi, da se ne ustraši ne mraza, ne vročine. Res je, da bi naša dežela nekaj stotin prebivalcev zgubila; pa to ni nobena nesreča, saj se tam težko živi, kjer je preveč ljudi. Mnogi mislijo, da je taka dežela srečna in cvetoča, kjer je prav veliko prebivalstva. Pa ti se motijo; Italija in Česka ste silno gosto obljudeni; pa ravno v teh deželah vlada silna revščina; na tisoče ljudi mora iti po svetu kruha iskat, tako Labi kot zidarji, Čehi kot godci. Preobljudena dežela ne more biti srečna, ker je drug drugemu na poti, zemlja ne more vseh rediti, in naredi se gnjusno kruhorstvo.

Sicer pa bi se nič ne poznalo, če bi prav več tisoč Slovencev v Bosno šlo, ta primanjkljaj bi se v malih letih zopet pokrnil. Slovenski izseljenci v Bosni pa bodo slovenski domovini lahko mnogo koristili. Če bodo potrebovali obrtniških izdelkov, pisali bodo po nje v svoj kraj, na Slovensko; oni bodo tudi lahko posvetovali, da bodo še drugi Bosnjaki začeli obrtniške izdelke na Slovenskem kupovati, to tem prej, ker jim je Slovenija najbližja obrtniška dežela, ker Hrvaška nima dosti industrije. Tako se lahko prične za slovensko obrtnijo nova, vesela doba, in blagostanje na Slo-

venskem se bo vsled kupčijske zveze z jugoslovanskimi deželami močno pozdignilo. Brez dvoma bodo tudi slovenske knjige in slovenski časniki romali k slovenskim izseljencem v Bosno, ker bodo hoteli vedeti, kaj se doma godi, in tako bodo podpirali še slovensko književnost. Kakor stvar obračamo, vedno pridemo do tega sklepa, da bi revni slovenski kmečki ljudje dobro storili, če se preselijo v Bosno.“

„Slovenec.“

Gospodarske stvari.

Mladi konji in prerano delo.

M. I. Mnogo prav dobrih mladih konj se prej pokvari nego so pet let stari, v kateri starosti bi se prav za prav za delo še le rabiti smeli. Konjska narava to zahteva. Dostikrat pa se godi, da se začne konj že vpregati, ko je jedva drugo leto dopolnil. S tem pa neče rečeno biti, da bi nekaj malega in lahkega dela s pravim ozirom na moči dveletnega žrebeta, posebno če se z živinčeti pametno ravna, bilo škodljivo. Podkve so tako mladim konjem na kvar. Tudi prepuščanje takih živinčet samovolji in surovosti brezvestnih hlapcev, katerim je malo mar ali iz žrebeta lastnik priredi lepega močnega konja ali kako pokveko in katerim je korist gospodarjeva toliko na vesti ko lanski sneg, je v tem oziru pametni izreji konjev zelo na škodo. Pa tudi če imajo dobro voljo mlado živinče varovati, jim to ni vsakokrat mogoče. Mladi konj je vprežen, skače sem ter tje, trati svojo moč v nepotrebnih naporih in postane strašljiv in zbehan.

Tu se potem ni čuditi, da dobijo konji razne bolezni kakor bramor ali nakolenico, žolčne mehurje, otiske itd. brž kakor hitro so žrebeta začela delati. Konjska reja je večidel kriva in brez koristi za vse tiste, ki se ne dajo prepričati, da je najboljša, če se žrebeta do petega leta na dobri paši, ki ni močvirna, na prostem sprehajajo in skačejo. Ko bi to storili, vsi udje živinčet bi se lepo razrastli in izobrazili, kosti bi se jim vtrdile in nevarnost raznih bolezni bi bila kolikor mogoče odstranjena. Ni ravno pametno lepo žrebe, katero obeta, da postane iz njega brhek konj, h kovaču gnati in mu tam kopita prirezovati dati, da že nimajo nobene podobe pravega naravnega konjskega kopita. Vsakdo zna, da se mlada žrebata ne smejo podkavati, ampak, da se morajo pustiti dokler da se popolnoma izrastejo; kajti kakor raste celo truplo živinčeto ravno tako tudi kopito na nogi. Kako pa je mogoče, da kopito raste, ako ga železo stiska in zožuje, ko pa je konjsko kopito pokvečeno, je pokveka tudi celi konj in brez vse vrednosti. Vgovarjati se da, da se konji tekavci že dve leti stari in še prej podkujejo. Ali taki konji so drugače odgojeni ko drugi konji in mnogo jih ima tudi pokvečene noge, ohromijo in padajo.

Mnogokrat je videti, kako se mladi konji od voznikov z bičem prav surovo in neusmiljeno pretepavajo, ker glasu njihovega hitro ne razumejo in brž ne ubogajo. Tak surovež pa nima nobenega pojma o tem, s kako potrpežljivostjo se mora z mladimi žrebeti ravnati. Mnogokrat morajo žrebata dolgo in težko delati in ko gladna postanejo, se jim vrže nekoliko klaje, ki jo hlastno požro in jedva so to storila, že se zopet obuzdajo, vprežejo in v težko delo silijo. Ali se je tu čuditi, da jih začne po črevesu grizti, da dobijo koliko in nadušni postanejo. Napajajo se tudi brž po težkem delu z mrzlo vodo in v hlev postavijo, kar mnogokrat huda vnetja provzročaje. Delo žrebet je podobno delu mladih otrok v tovarnah ali fabrikah. To delo je po postavi vredjeno. Dobro bi bilo tudi delo mladih žrebet do štrtega leta postavno zabraniti. Tako bi se ne le živinčetom mnoge muke odvzele, ampak tudi lepota in brhkost naših konj bi se povzdignila. Konji bi lepši in boljši postali in mnogo nepotrebnih bolezni bi se odstranilo.

M. Da pšenica snetljiva ne postane. Najbolj zanesljivo sredstvo snet iz pšenice odpraviti, je namakanje semena v tekočini, v kateri se je primerno veliko kuprenega vitrijola raztopilo. Na 5 hektolitrov pšeničnega semena vzami 1 kilogram plavega ali modrega vitrijola, ki se v vreli vodi raztopi in potem z mrzlo vodo tako dolgo zaliva, da tekočina čez pšenično seme nekoliko 6—10 centimetrov stoji. Gornje seme ne sme suho biti. Pšenica se mora v tekočini, najbolje v kaki primerni kadi, večkrat premešati in vse publo seme, ki na tekočini plava, z nje sneti. Pšenica ostane 12 in če ima mnogo snetljivega zrnja v sebi po 16 ur v vitrijolinu. Ko se je dosti močila, se ocedi, prinese na škedenj, lepo razgrne in večkrat obrne, dokler da se popolnoma posuši. Vsuti se more tudi v kaki koš iz protja spleten in po tem na kako trato postaviti z žlebasto desko spodaj, po kateri se tekočina v podstavljeno posodo oceja.

M. Shramba za sadje. Pri vsakem večem gospodarstvu je posebna shramba za sadje potrebna in koristna. Najbolj se prilega za tako shrambo prvo nadstropje, ker je tukaj bolj suhotno. Okna se morajo proti mrazu zavarovati, da mraz ne more v shrambo. Če je prostor na izvoljbo, naj se shramba ne dela na severni strani poslopja zaradi mrzle severne sape ne. Toplota iz peči sadju škodi; če je prevelik mraz, se v shrambo zakuri, pa ne bolj ko na 8° C. Mala peč je toraj tudi tukaj potrebna. Okna se ne smejo o nobenem letnem času odpirati. Vsaka sorta sadja mora na policah najbolje iz hrastovih desk se shranjevati, police nad police ob stenah. Pod sadje je treba lego listja, maha itd. podložiti. Dobro je, če sadje nazad vedno više leži. Predaj se pribije na polično desko kaka latvica, da se sadje doli ne kota.